

PATAKI ANDRÁS

ISTENTŐL KAPOTT ŐRŐKSÉGŪNK: A FŐLD

1Mőz 1,27—28

A felolvasott bibliai szavak szerint Isten a földet az embernek adta, hogy annak javaival éljen, használja fel azokat életének biztosítására. Az ember  lt és  l is ezekkel a javakkal, de sajnos egyre jobban vissza- lt vel k, nem gondolva arra, hogy a földet nem csak kihasználni, hanem védeni is kell. Ez a felismerés indította el a természetvédők mozgalmát, amely napjainkban már egyre többet hallat magáról. Vannak országok, ahol az ilyen szervezetek már jelentős erőt képviselnek. Céljuk az, hogy elérjék minden olyan tevékenység betiltását, mely az életet veszélyezteti a földön. Érveik vannak, kézzelfogható, szemmel látható tények, amelyek az ember romboló munkáját bizonyítják. Melyek ezek az érvek? Néhányat szükségesnek tartok közül k megemlíteni.

1. Felelőtlen gazdálkodás földünk erdőségeivel. Az erdők képezik a föld tüdejét, azok termelik az ember és állatvilág számára elengedhetetlenül szükséges oxigént. Minden falevél olyan, mint egy ellenkező irányban működő emberi tüdő. Mit jelent ez? Azt, hogy ahányszor lélegzetet veszek, t d m, vérem az éltető oxigént igényli és azt hasznosítja, s a belső égési folyamat következképpen  n minden lehelletemmel mérgező anyagot, széndioxidot bocsátok ki. Egyénileg számítva ez nem nagy mennyiség, de embermilliárdokat számítva bizony nagyon sok.  s éppen az a csodálatos, hogy a fákat, a növényeket  gy teremtette Isten, hogy éltető elem k éppen ez a számunkra mérgező anyag, amit titokzatos vegyi úton ismét a számunkra fontos oxigénné alakítanak át. Ez az  rök körforgás teszi lehetővé a földi életet. Ha tehát megvan ez a kölcsonös viszony, akkor azt nem az erdőnek, hanem az embernek kell fenntartania. A természetvédők felhívása tehát az, hogy a magunk érdekében védjük erdeinket.

2. A természetvédők figyelme kiterjed az állatvilágra is. Azt mondják —  s igazuk van —, hogy minden állatfajnak megvan a maga jól meghatározott helye és feladata. Az, hogy egyik fajta a másiknak ellensége, még nem azt jelenti, hogy ki is pusztítják egymást, de fenntartanak egy bizonyos egyensúlyt az állatvilágban, ami az egészséges  letfeltételhez elengedhetetlenül szükséges. Ha az ember teljesen kiirtja a rovarvilágot, azzal elveszi a madarak életlehetőségét is. S milyen süket lenne ez a világ madárdal nélkül!

3. A természetvédők figyelme kiterjed a modern technikára is. Azt mondják —  s jogosan —, hogy az országutakon száguldó autók millióinak kipufogó g za szennyezi legjobban a levegőt, különösen a zsúfolt városokban, ahol a sokszor sz k utcák még a levegő változását is megakadályozzák.

4. De a természetvédők figyelmét nem kerüli el az ultramodern technika sem. Aprólékosan felméri, hogy egy-egy atomkísérlet vagy éppen maga az atombomba milyen veszéllyel fenyegeti az életet. Azt mondják, hogy ez az ember találmánya és nagy vívmánya, de ugyanakkor az emberiség pusztulása is lehet.

Nem folytatom tovább, mert ami ezután következne, az már beletartozik mindennapi életünkbe. Hogy a túlzott vegyszerhasználat miatt ihatatlanok a kutak vizei; hogy az esztelenül kipusztított erdők helyét lassan-lassan sívó homok foglalja el; hogy egyre több a gyilkosság, az erőszak az egész világon; hogy egyre több a különböző kábítószerrel semmivel sem törődő bódultságába menekülő fiatalok száma — az bizony mind az ember hibája. Mi emberek, tettük a magunk környezetét már-már elviselhetetlenné. És tettük és tesszük ezt nem csupán azzal, hogy felhasználjuk a modern tudomány vívmányait életünk minden terén, de sokkal inkább azzal, hogy nem nézünk szét magunk körül. Nem a nagyvilágban, hanem itt a magunk háza táján.

Kétségtelen, hogy igyekszünk minden talpalatnyi földet úgy kihasználni, hogy az a lehető legtöbbet adja nekünk, de a földnek is megvannak a maga igényei, s ha azt elmulasztjuk megadni, nem várhatjuk, hogy úgy teremjen, ahogy mi elképzeltük. Ezt hangsúlyozzák állandóan a mezőgazdasági szakemberek is. De ez a gondolat nem új. Ki tudja hány nemzedék gyakorlati tapasztalataiból levont tanulság, amely még a Jézus magvetőről szóló példázatában is olvasható. Azonban nem szükség évezredek tanulságaira hivatkozni, elég, ha bejárjuk a minket körülvevő határrészeket és már látjuk is, hogy mekkora különbségek vannak ugyanazon kultúrnövénnyel bevetett két parcella között. Itt dúsan fejlődik és bő termést ígér a növény, amott csenevész, éppen csak tengődik és terménye alig lesz valamivel több, mint az elvetett mag. S ha okát keressük, a felelet csak egy lehet: egyiknek több jutott a tápanyagból, a másiknak kevesebb, egyikre több gondot fordítottak, míg a másikat elhanyagolták.

Vajon nem így van-e mindez lelki életünkben is? Figyelmünk kiterjed mindenre, ami testi-anyagi létünk biztonságát fenyegeti, és ezek mint földi gondok éjjel-nappal foglalkoztatnak. A megoldást a külső körülmények megváltozásában keressük, közben pedig nem vesszük észre, hogy a külső körülmények egész belső világunkat változtatták meg, és ez a belső változás abban tükröződik, hogy miképpen viszonyulunk a külső világhoz. Mert a kettő szorosan összefügg egymással.

De miben is áll ez a kettős függőség?

Elsősorban megvan ez a függőség a külső és belső világ között a városi emberben. A belső ember igényli a szép környezetet, a tiszta, friss levegőt, a külső ember viszont nem igen igyekszik azt magának biztosítani. Egy újságicikkben a szerző azt panaszolja fel a városi szerveknek, hogy nem gondoskodnak a szemét eltakarításáról a város egyik legszebb parkosított övezetében. Szerinte a parkban virágzó hársfák ontják illatukat és jó volna árnyékuk alatt megpihenni, de néhány rozszant padon kívül erre nincs lehetőség, azonkívül pedig bántóan hat a sok eldobált trolijegy és fagyaltos pohár, melyeket az időnként fel-támadó szél sodor ide-oda. A rovatvezető viszont nagyon is találóan állapítja meg, hogy mindezeket a kellemetlenségeket a környező tömbházak lakói vagy azok gyermekei idézték elő, s akkor miért panaszkodnak az ott lakók, mikor egy órai munkával önmaguk megváltoztathatnák saját környezetüket, és egy kis vigyázattal elkerülhetnék annak

további szennyeződését. Ennek tanulsága pedig az, hogy ne mástól várjuk környezetünk megszépítését, hanem igyekezzünk a magunk belső elvárásaihoz alakítani azt.

Megvan ez a függőség a belső lelki vágy és a külső környezet között a falusi emberben is. Ez pedig igazán természetes. Hiszen gyermekkorától kezdve talán élete végéig a természetben éli le életét. Míg gyermek, azt hiszi, hogy fű, fa, virág, gyümölcs és kenyér mind csak öérette van, és fáj, ha azt mondják neki, hogy ehhez vagy ahhoz nem szabad nyúlnia. De aztán megtanulja, hogy nem minden virág dísznövény, hanem annak termése az értékesebb; ugyanakkor azt is megtanulja, hogy szépvirágú növényeknek nincsen helye ott, ahol a hasznosság a fontos; mert például szép a pipacs, meg a búzavirág, de ahol túl sok van belőle, ott kevés lesz a tiszta búza, és ezért ezeket a szép virágokat bizony ki kell irtani. Hanem tapasztal mást is mindennapjai során. Látja azt, hogy felelőtlen módon miképpen tesznek tönkre egyesek szép és hasznos területeket. Ezek kirándulóknak nevezik magukat, akik a „szabad természet ölén“ kívánják kipihenni fáradságukat, és azt hiszik, hogy ott mindent lehet csinálni. Erdők tisztárait teleszórják mindenféle hulladékkal és hogy mennyivel és mivel, arról az erdészek beszélhetnének sokat. Nemegyszer elfelejtik eloltani az általuk gyújtott tüzet, s aztán egész erdőrészek válnak a lángok martalékává. Egyetlen szál búzavirágért belegázolnak az érő búzatáblába, néhány szem gyümölcsre vágynak és letörnek a fáról egy egész halom ágat, ami aztán ott marad utánuk szemétnak. Akik így viszonyulnak külső környezetükhöz, azok bizonyosan a belső lelki szépségnek is híjával vannak.

Az emberi lélek szomjúhozza az igazság, a jóság, a szeretet üdítő italát. Éppen annyira vagy talán még jobban, mint ahogy a test szomjazik az üdítő forrásvíz után. Erről beszél Jézus a samariabeli asszonnnyal a Jákób kútjánál. Kint a természet ölén egy-egy tisztavízű forrás mellett mindkettőt megtalálja az ember, ha egy kissé elgondolkodik azon, hogy a forrás azért fakadt fel a föld mélyéből, hogy a szomjazónak enyhületet adjon, és ebben meglátja Isten szeretetét és jóságát, aki nem csupán eledelt ad teremtményeinek, hanem italukról is gondoskodik. Mert nagy áldás az üdítő forrásvíz: azt semmi sem pótolhatja. Bizonyított tény, hogy az ember élelem nélkül hetekig is élhet, de víz nélkül, alig néhány napig. És íme, a mindennapi élet azt bizonyítja, hogy az ember még ezt a legszükségesebbet sem tudja kellőképpen megbecsülni. A forrás vize mindig tiszta, de nem mindenki jut el a forrásig. A nagy többség csak akkor jut vizéhez, amikor az már más források vizével egyesülve patakká, folyóvá, folyammá duzzadt. Akkor azokban már elveszítette ízét és zamatát, sokszor már nem üdítő, hanem egyenesen mérgező itallá válik. Vajon önmagától változik így meg? Nem, hanem az emberi felelőtlenség miatt. Valahol a víz medrébe ürítik a háztartási szemetet és az addig tiszta víz máris megvan fertőzve. Valahol egy tisztavízű patak partján megáll egy porlepett gépkocsi és tulajdonosa mosni kezdi azt, s a víz színén máris ott lebegnek a szennyfoltok. A patak sodrásával tovább mennek, de végtelen útjuk során magukkal viszik a felelőtlen ember kézígyét. Nagy gyárak, vegyi üzemek mindig nagy folyó partján épülnek, mert feladatuk végzéséhez sok vízre van szükségük. S aztán a felhasznált, beszennyezett vizet nagyon gyakran előzetes tisztítás nélkül eresztik vissza a folyóba, s az vízí magával tovább a szennyet,

a mérgező anyagok sokaságát, pusztítva a vizek élő világát, nem felüldítve, de megmérgezve a szomját oltani akaró embert és állatot egyaránt.

A legmeglepőbb azonban az, hogy mindezeknek az ember tudatában van és mégis panaszkodik. Elégületlenül kérdezi: miért nincs tisztaság körülöttem, holott én arra vágyom? Miért nincs elég kenyerelem, holott én minden nap azért dolgozom? Miért nem tiszta, üdítő poharamban a víz, holott én arra szomjazom?

Ezekre a kérdésekre a bibliai szavakon keresztül a teremtő Isten felel, csak meg kell értenünk azt, amit mond. Ő minket képére és hasonlatosságára teremtett, de ezen felül még meg is áldotta az embert azokkal a képességekkel, amelyekkel uralma alá tudta hajtani a földet, amelyet nekünk adott. A föld nem hálátlan. Bölcsönket ringatja és egykor koporsónkat is magába fogadja, tehát „ápol és eltakar“. Zöldellő fái árnyékukkal enyhét adnak az elfáradt vándornak, éltető levegőt a fulladozó tüdőnek, menedéket a dalos madárnak. Mélyből fakadó forrásai nem csak felüldítenek, de az élet lehetőségét biztosítják mindennek, ami életre teremtettet. Az emberi verejtékkel öntözött bázárdák megadják a mindennapi kenyeret, de mindezek el is várják mitőlünk a féltő, gondoskodó szeretetet.

Azért legyünk igazságosak azzal a földdel szemben, amellyel élünk adatot. Ne csak követeljünk tőle, de adjunk is neki, ha kell verejtékcseppeket, ha kell féltő gondoskodást, de mindig adjuk a szülőföld iránti törhetetlen szeretetet. Mert ha így tudunk a nekünk adott és Isten által megáldott földhöz viszonyulni, bizonyára hűséges és igaz munkásoknak fogunk az Úr szemei előtt bizonyulni, márpedig csak „az igazak öröklik a földet, és mindvégig rajta lakoznak“. Ámen.

SIMÉN DOMOKOS

SOK FEGYVERE VAN ISTENNEK

Ef 6,13

Jó lett volna, ha Isten úgy rendezte volna, hogy életünkben először a gonosz, a rossz napok köszöntöttek volna be és a végére a jó, a boldog napok tettek volna koronát. Vegyesen jönnek, válogatni nem lehet, elbujdosni sem tudunk előlük. A miénkek, a mi napjaink, a „nem szeretem“-ek is. Szerintünk ezek a rosszak.

Melyek a rossz napok? Azok, mikor vakvágányra fut értékrendszered. Mikor megzavarodik értelmekben és érzésvilágodban minden, ami addig világos és tiszta volt. Mikor összedőlnek életkirakatodat és raktárododat. Mikor ellentmondások betonfalába ütközöl.

Nem csak akkor, mikor pénzt, értéket veszítesz el.

Ilyenkor elvesz az értelem ítélete és elvesz a lélek nyugalma. Ezekután elvesz maga az ember, az emberség is. Elveszett élettekkkel van tele a világ. Ki az elveszett? Ki nem találja meg önmagát önmagában. Nincs belső és külső békéje. Feneketlen kútba ölte nyugalma.